

צח יוקד, וושינגטון

הכלובים נובחים, השיירה דורסת

טורין דאלול, עיתונאית טורקיה, ביקרה בסדרה של טורי פרשנות את התנהלותו המדינית של ראש ממשלת טורקיה, ארדואן. יצאה נגד האיסלאמיזציה במולדתה, נגד הכרסום בדמוקרטיה, ואפילו, רחמנא ליצול, צידדה בישראל. עכשיו היא מחפשת עבודה

רכאות ליד המילה חילונית. כשאני מגיעה לטורקיה אני רואה יותר נשים בכי" סוי ראש, כשכל הנושא הדתי הופך פת" אום לחלק מהשיח הציבורי, דבר שלא היית שומע לפני עשר שנים. עכשיו ארדואן פת" אום קורא לטורקים לשתות יותר סודה ומיץ במקום אלכוהול. אלו דיבורים שפעם לא היו מקובלים ומעידים יותר מכל על השינוי המדאיג שעובר על המדינה".

עד כמה זה מחלהל לרוב? "הדמוקרטיה הטורקית אף פעם לא הייתה מושלמת, אבל עשינו התקרמות לא קטנה בשנים האחרונות. עכשיו אנחנו נמצאים במצב בעייתי. עיתונאים בטורקיה שאני מדברת איתם מדברים על להצים שהם מער לא לא נאלצו להתמודד איתם. אבל אני לא מדברת רק על התקשורת. גם האוכלוסייה היום מעדיפה לעצום עיניים. כל אחד מת" רכו היום קורם כל בעצמו. לא מזמן פורסם סקר מקיף שבדק את תמיכת העם הטורקי ברפורמות לחוקה שארדואן מבקש להע" ביד בחודשים הקרובים. התוצאות הצביעו על שוויון בין תומכי הרפורמות ובין מת" נגדיהן. אלא שבמקביל עורכי הסקר הצביעו על נתון מעניין, לפיו נשאלים רבים סיר" בו לדבר על פוליטיקה. זה דבר חדש עבורי ומדאיג מאוד. אנשים חוששים למקום הע" בורה שלהם, מפחדים שלדעה שלהם יכולה להיות השפעה שלילית על חייהם".

עד כמה נכונה התפיסה המתפשטת לפיה ארדואן מבקש להפוך למנהיג העולם המוסלמי?

"אין ספק שארדואן רוצה ופועל בנחישות להפוך למנהיג העולם המוסלמי. אין גם ספק שהתייצבותו לצד החמאס מעניקה לו תמיכה גדולה בקרב מדינות ערב. עם זאת, אני חושבת שצריך להבדיל בין ארדואן ובין העם הטורקי. אין ספק שיש היום מומנ"

בן 11 שנה שטולין דאלולו מתגוררת בארצות הברית. כו" תבת עבור התקשורת הטורקית ומופיעה לא פעם על תקן פרי" שנית אורחת בכמה מהעיתו" נים המובילים בארצות הברית, ביניהם גם ה"וושינגטון פוסט", ה"ניו יורק טיימס" וה"וושינגטון פוסט". בנייהם האחרונות שימשה ככותבת קבועה של העיתון הטורקי "Habertürk" בטורקיה. כפי שהיא מודגישה, נהגה לבקר לעתים קרובות, והשתדלה להגיע למדינה בכל חו" דשיים-שלושה.

"אין ספק שראיתי את טורקיה משתנה מאז שעובתי אותה", היא אומרת בראיון ל"מוספשבט" במינה שבוושינגטון. "פעם, כשהיית מסתובב ברחובות איסטנבול היית מוקף בעיקר בתיירים אירופים", היא מסבי" רה. "היום, אתה הולך ברחובות העיר ורואה יותר תיירים ממדינות ערב ופחות שגרלה תיירים מאירופה". טולין, מוסלמית שגרלה בבית דתי, מקפידה להיזהר בלשונה. "לא שיש משהו רע בתיירים ממדינות ערב", היא מוסיפה מיד. "יש תנועה ברורה בקרב הטורקים שמעוניינים להיפתח יותר ויר" תר לעבר העולם המוסלמי", היא מסבירה. "העם הטורקי", היא ממשיכה, "צועד בדרך שכולל עבורו בשנים האחרונות ראש הממי" שלה רג'פ טאיפ ארדואן. אין ספק שארדואן

רוצה להיות מנהיג העולם המוסלמי. אפשר לראות את הנחישות וההתלהבות שלו לקבל על עצמו את הבכורה. אין גם ספק שהיא חש הרבה יותר נוח מול בשאר אסד הסו" רי מאשר עם ראש ממשלת בריטניה דיוויד קמרון, שביקר אצלו השבוע".

דאלולו, כפי שעולה מדבריה, מוראגת. המדינה שאותה עובה בסוף המאה הקודמת משנה את פניה. "יותר אנשים פונים מורחה יותר נשים מכסות את פניהן", היא מסבי" רה. את עיקר הביקורת היא מפנה לעברו של ארדואן. כואבת את אברנה של המדי" נה שבה גדלה. כעס אותנטי מהול בעלבון אישי. לפני חודשים פוטרה מעבודתה ככ" תבת העיתון היומי "האבטורק". כמה שבו" עות קורם לכן נתקלה בדוברו של ארדואן, שהגיע לוועידת הגרעין שנערכה בושינג" טון במחצית חודש אפריל. הרובר הביע או" את זעמו על כתיבתה הביקורתית בנוגע להתנהלותה המדינית של טורקיה כלפי ישראל. "אני לא רואה עיתונאים ישראלים שמבקרים את נתניהו בצורה רומה", נוף בה" לטיום איים, "את עוד תשלמי על זה".

חודש חצי לאחר מכן פוטרה. ייתכן שמדובר בצירוף מקרים בלבד, אלא שה" עדייות מראות אחרת. "אני רוצה להבהיר", כתב לו עורך דסק החוץ כמה ימים לאחר מכן. "בשום שלב, אני, דסק החוץ או סגן העורך הראשי של העיתון לא היינו מעור"

בים בפטיוריין". בהמשך כתב, "אני מאמן שזה קשור לאזהרה שקיבלת מדוברו של ראש הממשלה". את הדברים פרסמה דא" לולו בטור מיוחד שפרסמה בראשית החודש בכלוג שלה. "בכוונה המתנתי כמה שבועות בטום פרסמתי את הדברים", היא מסבירה. "בזמן הזה שוחחתי עם חברים ועיתונאים בטורקיה. אני לא יכולה לקבוע בוודאות, אבל יש נסיבות ברורות שמצביעות על קשר בין אותו אירוע לפיטורים שלי".

פרשנים חוצי גבולות אלפי קילומטרים מאנקה דאלולו חשה בטוחה מספיק להגיד בשמה את מה שעיתונאי אים מקומיים חוששים לומר לציטוט. גם הבדי קורת הנוקבת שלה נגד התנהלותו של ארדו" אן, חשוב להדגיש, לא נובעת מייצר נקמנות אישי. חודשים ארוכים טרם פוטרה יצאה דא" לולו בסדרה של טורים נגד התנהלותו המדי" נית של ארדואן. נגד איבוד מעמדה הייחודי של טורקיה כמגשרת בין מוחל למערב. נגד הניסיון לטפול את האשמה על בעיות הפנים בישראל, נגד משבר האמון עם וושינגטון, וגם, כפי שחווה על בשרה, נגד הכרסום הוחל והמתמיד באופיה הדמוקרטי של המדינה. "זה לא מצב של שחור ולבן", היא מד" גישה. "אף על פי שאינ מוכר בפעם הרא" הטורקי או שחופש העיתונות מת. אבל

חוץ ומתוך ניסיון להתקבל לאיחוד האירו" פ, ובין הירוק אחיותו בשלטון וחיווק אר" אולסבר, הפרשן הבכיר של העיתון הטור" קי הנפוץ "הוריט", לפני שנה ספגה קבו" צת התקשורת דואן, שאליה משתייך העיתון, קנס חסר תקדים בסכום של שלושה מיליארד דולר. העילה - העלמת מס. אלא שלא מעט אנשי תקשורת ופעילים פוליטיים בטורקיה סבורים כי מרובר בניסיון להלך אימים על תאגיד התקשורת ולהשתיק את הביקורת נגד השלטון שפורסמה בגופיו השונים. גם אני מרגיש את הלחץ", סיפר לאחרונה אולס" בר ל"מעריב". "אם אני מדבר בלפון, אני מניח שמצוותים לי. זה היה הנוהג בתקופת המשטר הצבאי, והממשלה הנוכחית ממשי" כה כמה שעשו אז". ארדואן, אגב, לא הסתפק בקנס הכבד, ולא פעם הפציר בעם הטורקי לא לרכוש את העיתונים שמוציאה הקבוצה.

וישנו אנתוני מילס, בכיר ב"מכון התקשו" רת הבינלאומי, "שעוקב אחר חופש העיתונות ברחבי העולם. "התקשורת בטורקיה חופשית כל עוד היא לא מבקרת את ארדואן באופן שלא מקובל עליו", אמר בחודש מארס האח" רון. כמה ימים קודם לכן הדחים ארדואן את טורקיה ואת מדינות המערב כשהפציר בעו" רכי העיתונים להצר את צעדיהם של פרשנים סוררים. "אף על פי שאינ מוכר בפעם הרא" שונה שבה ארדואן מבקר את התקשורת, דבי

ריו הפעם מדאיגים ביותר", הוסיף מילס. "מה שהוא דורש כעת, אם אני מכין אותו כהל" כה, הוא שעיתונאים ייפטרו מפרשנים שחוצים גבולות שהוא קובע בעצמו", סיכם. באיחוד האירופי, שעוקב בשנים האחרונות אחר הרפורמות שנדרש ארדואן למלא בטרם תאושר כניסתה של טורקיה לאיחוד, הביעו מורת רוח מהדברים. "זו לא הפעם הראש" נה שארדואן מפעיל לחץ על התקשורת", אמר ל"דיילי ניו" הטורקי דיפלומט אירוד" פי שמשרת באנקה וביקש להישאר בעילום שם. "אנחנו מודאגים", הוסיף. "לא כך אמור ארדואן להגן על עצמו". לפני חודש, ב"21 ביוני, הגדיל ארדואן לעשות כשהאשים מעל כימת הפרלמנט את התקשורת הטורקית בכך שהיא מסייעת לטרור. "לצער, התקשורת, כיונה או לא, מסייעת באופן רציני לארגוני הטרור", תקף. את הדברים אמר ארדואן לאחר שערוצי החרשות שידרו תמונות של משפחות טורקיות אבלות לאחר שאיבדו את יקיריהן במתקפת טרור של מחבלים כורדים.

סודה במקום אלכוהול

דאלולו, כאמור, היא אחת מאותן עיתו" נאיות סוררות. דבריה נחשבים לבעייתיים במיוחד לא רק בשל תוכנם, אלא גם מאחר שלא פעם הם ראו אור באנגלית, פונים למדינות המערב ולמעגל הדיפלומטי של ויר

קל להשתמש בישראל כשעיד לעזאזל בשעה שארדואן מנסה לעצב מחדש את הזהות הטורקית ואת האינטרסים הלאומיים שלה. ההתנהלות של ארדואן יצרה ואקום מסוכן במזרח התיכון

שינגטון. ימים ספורים לאחר אותו ביקור של ארדואן בושינגטון פרסמה דאלולו מאמר ביקורתי תחת הכותרת, "טורקיה בוחרת צד" (Turkey takes sides), שפורסם במגזין היומיומי היוקרתי "פוריין פוליס". "טור" קיה מאברת את תפקידה כקול ההיגיון בגלל האובססיה של ארדואן לבקר את ישראל בכל הדמגוגות, כתבה באותו מאמר. "הבחירה של טורקיה כבנות ברית חרשות לוותה בהצרת החופש בתוך טורקיה", הוסיפה. "קל להשת" מש בישראל כשעיר לעזאזל, בשעה שארדואן מנסה לעצב מחדש את הזהות הטורקית ואת האינטרסים הלאומיים שלה. ההתנהלות של ארדואן יצרה ואקום מסוכן במזרח התיכון".

עד כמה אופיה הדמוקרטי של טורקיה נמצא בסכנה? "טורקיה היא מדינה חילונית ודמו" קרטית, אבל אני חושבת שצריך לשים מי"

טום חדש בקרב העם הטורקי שמזדהה יותר ויותר עם מדינות ערב. כמו כן, הטורקים חשו תמיד הוחרת עם סבלו של העם הפ" לטטיני. מנגד, הייתה תמיד התנגדות גרו" לה לפעילות הטרור של החמאס, שהוכרה לטורקים את חובשת שאנתנו שוגים כשאנחנו רדית. ארדואן ניסה לשנות זאת, ואין ספק שגם נחל הצלחה. עם זאת, אני מסופקת אם העם הטורקי ככלל תומך בפעילות החמאס. כמו כן, אני חושבת שאנתנו שוגים כשאנחנו משליכים מהמשבד בין טורקיה לישראל על יחיקומה של טורקיה במרחב הפוליטי. היח" סים בין שתי המדינות ידעו לא מעט משבי האנטרסים הלאומיים שלה. ההתנהלות של ארדואן יצרה ואקום מסוכן במזרח התיכון".

shabat@maa.riv.co.il

צריך להבדיל בינו ובין העם הטורקי". ארדואן צילום: אייפיי